

02.SEP.2008

2006/5048-038

Kultur- og kirke-departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO
E-post: postmottak@kkd.dep.no

Oslo, 1. september 2008

Deres ref:
2006/050408 KU/KU1 DAN:sko

**Høringsuttalelse fra Norske Dansekunstnere til Løken-utvalgets rapport:
Forenklet, samordnet og uavhengig.**

Norske Dansekunstnere viser til mottatt høringsnotat datert 12.juni i år, og vi vil med dette komme med vår høringsuttalelse til Løken-rapporten.

Innledning:

Norske Dansekunstnere(NoDa) er det landsomfattende fag- og kunstnerforbundet for dansere, koreografer og pedagoger. Styret i Norske Dansekunstnere har behandlet rapportens forslag til endringer i tilskuddsforvaltningen for kunst- og kulturfeltet. I regi av NoDa holdt vi tidlig i Løken-utvalgets arbeidsprosess et åpent møte for dansekunstnere og produsenter, for å få innspill til forbundets uttalelse til Løken forut for utvalgets endelige rapport. NoDa leverte skriftlige innspill 14. mars og 21. april.

Da rapporten er omfattende og berører mange områder, har vi valgt å gi en kortfattet uttalelse til de forslagene som berører våre medlemmer og dansefeltet.

Mandatet til rapporten gikk blant annet ut på å fremme forslag om å legge til rette for nyskaping og utvikling og å redusere kostnadskrevende byråkrati og frigjøre ressurser til kunstnerisk virksomhet.

Løken-utvalgets hovedkonklusjon; at det ikke finnes holdepunkter for å hevde at administrasjonsutgiftene for de statlige tilskuddsforvalterne for kulturfeltet er urimelig høye er i samsvar med våre oppfatninger av virkeligheten, og peker i retning av at store omorganiseringer kanskje ikke er nødvendige eller hensiktsmessig.

Musikkfeltet har hatt svært mange ordninger og det er forståelig at det kan være behov for en samordning av de over 100 tilskuddsordningene for musikk. Tilsvarende gjelder ikke for dansekunst eller teaterområdet som kun har hatt tre fonds å søke midler fra.

Norske Dansekunstnere viser til den økte politiske satsingen på dansekunst de senere årene, med etablering av tilskuddsordningen og eget fagutvalg for dans i Norsk kulturråd. Utvalgets forslag må ikke reversere denne positive utviklingen.

Kommentarer til forslagene:

1. Tilskuddsordninger i Kulturrådet.

Utvalget foreslår omlegging av dagens system med to ordninger/nivåer (Tilskuddsordningen for dans og Basisfinansieringen) til et system med tre ordninger/nivåer (Prosjektstøtte scenekunst med tilskuddsordningen for dans, ny post "X", og Virksomhetsstøtte post 74). Dette innebærer for dansefeltet en økning i antall ordninger og dermed en økt forvaltning/administrasjon i Norsk kulturråd. Ved siden av

økt byråkratisering for kulturrådet og for kunstnerne vil det fremlagte forslaget faktisk virke innskrenkende i forhold til dagens praksis.

Post 55, prosjektstøtteordninger for hvert kunstfelt

Utvalget foreslår at post 55 utgjøres av prosjektstøtteordninger for de ulike kunstområdene, der flere mindre ordninger samles i én prosjektstøtteordning for hvert kunstfelt. Utvalget foreslår en prosjektstøtteordning Scenekunst som samler en rekke ordninger.

Likevel uttaler utvalget i en felles merknad:

Utvalget er klar over at dans fikk en egen tilskuddsordning så sent som i 2006. Dans er et lite utbygd kunstområde i Norge. En forutsetning for at prosjektstøtten til scenekunst samles innenfor en ordning, er at det opprettholdes et eget fagutvalg for dans med en egen avsetning.

Norske Dansekunstnere viser til den store fremveksten som har skjedd på danseområdet, den økte synligheten dans har fått både via definerte midler i kulturrådet, etablering av Dansens Hus, og andre arenaer for dans rundt i landet, og den uttrykte viljen til politisk satsing på dansekunst som fremkommer i Stortingsmelding 32, Bak kulissene. Med dette som bakgrunnsteppe mener NoDa at regjeringen kan gå lenger enn Løken-utvalgets forslag og opprette "prosjektstøtte Dans" og "prosjektstøtte Teater" på post 55.

Når det gjelder samling av flere mindre ordninger (f.eks koreografiutvikling) inn i én større ordning, er vi ikke imot dette. Vi understreker imidlertid at formålene med disse mindre ordningene må ivaretas i ny struktur. Disse er vesentlige for utviklingen på dansefeltet og fungerer bra. Derfor foreslår vi at disse formålene fastsettes i forskrift eller retningslinjer, men at det kan være opp til kulturrådet/fagutvalget å vurdere beløpene som går til de ulike formålene på grunnlag av søkemengde m.m. Det er vesentlig for dynamikken i kunstproduksjonsfeltet at det opprettholdes hyppige søknadsfrister på de mindre ordningene.

Vi viser til kulturdepartementets stortingsmelding 32, "Bak kulissene", der regjeringen foreslår en rekke tiltak for å styrke dansekunsten, blant annet: - "Endre forskriften for fri scenekunst dans for å åpne for tilskudd til visninger av den ferdige produksjonen. Budsjettrammene for ordningen må økes for å opprettholde mangfoldet av produksjoner."

NoDa har lenge arbeidet for bedre muligheter til finansiering av visninger, bl.a. gjennom vårt forslag om "spilletilskuddsgaranti", og vi ønsker meget gjerne midler til dette inn i denne nye, større "Prosjektstøtten for Dans".

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere:

- vi anmoder regjeringen å gå lenger enn Løken-utvalget ved å forankre Tilskuddsordningen for dans som en egen ordning "Prosjektstøtten for Dans". Vi er positive til å samle de mindre ordningene (som forprosjekt koreografi og ny teknologi) innunder denne, under forutsetning av at det fortsatt skal ytes støtte til disse formålene, og at det blir hyppige søknadsfrister.

- at det i Prosjektstøtte Dans, legges til rette for en spilletilskuddsgaranti som skal fremme visninger av ferdige produksjoner, ref. st. meld 32. For at tilskuddsordningen skal fungere mer optimalt må ordningen styrkes med betydelige midler.

Ny post X

NoDa er skeptisk til opprettelse av en ny post X. Utvalgets forslag innebærer ønsket om å lage flere skiller i tilskuddssystemet, og innfører en "ventepost" i påvente av å bli vurdert for direkte midler over statsbudsjettet. Dette innebærer en økning av antall ordninger, med alt det medfører av økt administrasjon både for kulturrådet og kunstnerne. NoDa kan vanskelig se at et mer komplekst tilskuddssystem og en økt byråkratisering av kunstnernes hverdag og i kulturrådets forvaltning er rette veien å gå, især når man ikke oppnår annet enn det dagens praksis ivaretar. Forslaget legger opp til at kunstnere først kan motta støtte i 1-3 år i prosjektstøtteordningen, deretter 1-3 år videreføringsstøtte i post X, for så å bli plassert på post 74 virksomhetsstøtte, eller bli utelukket fra å motta noe mer finansiering. Dette innebærer en dramatisk begrensning i fleksibiliteten og en innstramming i dagens praksis på prosjektstøtte fra post 55. Etablert praksis i prosjektstøttetilskudd er at frie grupper/prosjekter kan motta flerårig støtte i flere perioder. Dette er et fleksibelt, enkelt og godt system. Problemet har vært at midlene ikke har vært tilstrekkelige til å kunne ivareta både de kunstnerne som har vist kontinuitet og utvikling gjennom lang tid, kunstnere med noe kortere fartstid, og rekruttering av yngre kunstnere. Koreografer som Ingun Bjørnsgaard, Ina Christel Johannessen, Jo Strømgren og mange flere har mottatt flerårig finansiering i flere perioder i prosjektordningen. Norske Dansekunstnere mener at problemet i prosjektstøtten ikke er struktur, men mangel på midler.

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere:

- innføring av ny post X er nødvendig, og vil føre til et byråkratiserende mellomledd i forhold til dagens to ordninger: tilskuddsordningene for dans/fri scenekunst og basisfinansiering for frie scenekunstgrupper opprettet i 2007.

Post 74 Virksomhetsstøtte.

Inndelt i tre ordninger: Drift, infrastruktur og utstyr.

NoDa mener forslaget er mer teknisk innrettet enn praktisk er. Det er uklart om grupper med driftsstøtte skal søke tilleggsstøtte til infrastruktur og utstyr. Dette vil i så fall dramatisk øke søknadsvolumet, administrasjonskostnader og tidsressurser for alle parter. Videre er det uklart i hvilken grad post 74 virksomhetsstøtte vil ha en kunstnerisk forankring. NoDa mener basisfinansieringen for frie scenekunstgrupper opprettet i 2007 er et bedre virkemiddel der gruppene tildeles en rundsum i forhold til planer, kunstnerisk kvalitet og potensiale for en lengre periode. Dette ivaretar bedre de store ulikheter det er i driftsformer og organisering mellom gruppene på dansekunstheltet. For danseprosjekter og grupper vil det være mer praktisk å legge kostnader til utstyr/infrastruktur inn i prosjekt/gruppebudsjettet. Vi viser til St.meld 32 der det fremheves at basisfinansieringen må styrkes finansielt.

Utvalgets forslag om post 74 virksomhetsstøtte ser mer ut til å være tilpasset musikkområdets behov.

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere til fremtidig støttestruktur for dans i Norsk Kulturråd:

- En tydeliggjøring av dansekunst som eget kunstmråde ved å opprette dans som en egen prosjektstøtteordning i post 55. Ordningen må tilføres betydelige friske midler, for å kunne fungere etter intensjonen. Ordningen bør også innrettes slik at den fører til flere

NORSKE

DANSEKUNSTNERE

Forbundet for dansere, koreografer og pedagoger

E-mail: noda@norskedansekunstnere.no

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo
Tlf: 21 02 71 80 Fax: 21 02 71 81
Internett: www.norskedansekunstnere.no

visninger av produksjonene. Fagutvalget for dans må ha ansvar for å forvalte midlene til dansefeltet helhetlig i forhold til søknadene fra kunstnerne.

- Utvikle Basisfinansiering for frie scenekunstgrupper opprettet i 2007 ved å styrke denne for å motta flere dansegrupper årlig istedenfor en opprettelse av ny post X og/eller en oppsplittet "virksomhetsstøtte" i post 74. Basisfinansieringen må gjerne ligge på post 74 slik den gjør i dag, eller separeres til en ny egen post.
- Danseprosjekter/grupper må kunne bake inn kostnader til hele kretsløpet i virksomheten i ordinært budsjett, og ikke pålegges en oppsplitting av søknadsskriving, budsjettering, regnskap, osv.
- Vårt forslag vil føre til en tydeliggjøring av kunstmrådet dans, slik regjeringen gjør i stortingsmelding 32.

Modell forslag fra Norske Dansekunstnere:

Prosjektstøtte Dans 1- 3 år, med mulighet for flere flerårige perioder, inneholder også avsetninger til forprosjekt koreografi, dans og ny teknologi

Prosjektstøtte Teater, 1-3 år med mulighet for flere flerårige perioder, inneholder også avsetninger til scenetekst, teater og ny teknologi

Basisfinansiering danse/teatergrupper/koreografer 4-7 år med mulighet for nye perioder, utfra kunstnerisk og faglig vurdering

2. Tydeligere skille mellom Norsrk Kulturråds autonome og administrative funksjon.

Sammensetning og rollefunksjon for kulturrådet.

Løken-utvalgets forslag legger opp til en forsterking av kunst og kulturfaglig kompetanse i rådet. Utvalgets forslag begrunnes i behovet for å styrke armlengdes avstand fra bevilgende myndigheter. Det er ikke diskutert hva dette vil medføre for fagutvalgenes posisjon. Forslaget legger opp til en økt to/tretrinnsbehandling av søknadene.

NoDa mener det kunstfaglige skjønnnet skal ivaretas i fagutvalgene. Rådet bør fungere som et forvaltningsorgan som sørger for åpenhet, faglighet, habilitet og ssom skal kvalitetssikre den helhetlige behandlingen av kunstfeltene. Det er ønskelig at kulturrådet kan gjennomføre en raskere behandling av søknader enn i dag.

Det bør vurderes om fagutvalgenes ledere skal være rådsrepresentanter slik de er idag. Det kan styrke rådets overordnede behandling at fagutvalgene skal være "hands off".

NoDa anbefaler:

- at rådet sammensettes med representanter fra alle kunstmrådene kulturrådet forvalter.
- at ansvar og myndighet mellom rådet og fagutvalgene klargjøres for å sikre en raskere og kunstfaglig objektiv behandling.
- at kulturrådet får klarere mandat som forvaltningsorgan.
- at de representative fagorganisasjonene har forslagsrett til representanter til fagutvalgene og at disse sitter max 3år.

Bevilgninger fra myndighetene til post 55.

Utvalget foreslår at kulturrådet selv skal ha myndighet til å omdisponere midler innenfor post 55 uavhengig av bevilgende myndigheters hoveddisponeringer. Forslaget begrunnes i behovet for å styrke armlengdes avstand fra bevilgende myndigheter.

NoDa anbefaler:

- at det er nødvendig at regjering og storting har mulighet til å utøve kulturpolitiske grep, som gjelder spesifikke kunstfelt f.eks. gjennom politiske satsingsområder med midler til post 55.
- at kulturrådet som forvaltningsorgan må forholde seg til myndighetenes disponeringer til post 55s ulike områder, men at *det kunstfaglige skjønn* skal forvaltes av fagutvalgene og ikke kan overprøves av bevilgende myndigheter.
- at omleggingen gjennomført i 2008-budsjettet der Stortinget vedtar post 55 med ulike tilskuddsordninger, er hensiktsmessig.

3. Statens Kunstnerstipend.

Oppnevning og sammenslåing av stipendkomiteer.

NoDa går sterkt imot forslaget om at oppnevning av stipendkomiteer skal skje sentralt av Statens Kunstnerstipend og ikke som i dag gjennom valg i de representative organisasjonene. NoDa mener man ved en slik omlegging reduserer både faglig kompetanse og nærhet til stipendordningene for kunstnerne. NoDa reagerer på utvalgets nedlatende omtale av organisasjonene. Kunstnerorganisasjonene ivaretar demokratiske prosesser gjennom sine valgordninger i motsetning til hva en oppnevning fra Statens Kunstnerstipend vil kunne ivareta. Kunstnerorganisasjonene har gjennom de demokratiske prosessene sørget for fagnærhet, spisskompetanse på ulike sjangre og uttrykk, og stor kunnskap om hvordan kunstnerne organiserer sitt kunstneriske arbeid og prosesser.

Det er jevnlig utskifting av representanter for å unngå sementering av kunstsyn, og de er slik sett også oppdaterte i dagens kunstvirkelighet.

NoDa går også imot en sammenslåing av de forskjellige stipendkomiteene innenfor scenekunstudrådet. Stipendkomiteen for dansekunstnere behandler både skapende og utøvende – koreografene og danserne - sine søknader i samme komité. Slik sett eksisterer det allerede i dag en sammenslåing innenfor vårt felt og vi kan ikke se hensikten med ytterligere sammenslåing.

Utfasing av Garantiinntekt.

NoDa reagerer på Løken-utvalgets feilinformasjon i beskrivelsen av GI-ordningen. NoDa mener GI er et viktig kunstnerpolitisk virkemiddel som sikrer kunstneren mulighet til kontinuitet og fordypning i sterk kontrast til det flyktige som arbeidsstipendordningen medfører. GI er særlig viktig for de skapende kunstnerne – som for eksempel koreografene, der det ikke finnes andre ordninger som gir et kontinuitetsperspektiv for den enkelte kunstner.

Politikernes ønske om å bruke arbeidsstipend som kunstnerpolitisk virkemiddel har ikke ført til økte kvoter for dansekunstnere, ref. også Kunstnerundersøkelsen som påviser at NoDas medlemmer kommer særlig dårlig ut når det gjelder antall arbeidsstipend og GI.

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere:

- at kunstnerorganisasjonenes stipendkomiteer beholdes da disse ivaretar en spisskompetanse og bredde i forhold til søkerne i kunstområdene de skal behandle, samt ivaretar demokrati.
- at det ikke foretas en sammenslåing av stipendkomiteene på scenekunstområdet, da dette vil føre til færre med spisskompetanse innen de ulike kunstreningene.
- å opprettholde Garantiinntekt som et virkemiddel parallelt med arbeidsstipend, for de kunstnergruppene GI er viktigst for.

4. Fond for Lyd og Bilde innlemmes i Norsk Kulturråd.

Utvalgets forslag reduserer antallet fra tre til to sentrale tilskuddsforvaltere til prosjektstøtte for dans, noe vi er sterkt bekymret over. Ved å innlemme FLB i kulturrådet vil denne ene tilskuddsforvalteren få en enda mer avgjørende rolle for kunstproduksjonen i Norge enn det kulturrådet idag allerede har. Får en tilskuddsforvalter "monopol" på tilskudd til all dansekunst i Norge utenfor Nasjonalballetten og Carte Blanche, vil denne forvalteren/dette faguvalget i realiteten kuratere hele det frie norske dansekunstheltet. Et mangfold av skjønnsutøvelse sikrer et mangfold av kunstuttrykk, derfor ønsker NoDa å beholde tre tilskuddsforvaltere.

NoDa forstår ikke hvordan innlemming av FLB i kulturrådet kan gjennomføres sett i forhold til åndsverksloven og forpliktelsene vi har til å følge internasjonale direktiver og mener dette må utredes juridisk. Fond for Lyd og Bilde har ivaretatt et viktig perspektiv, nemlig kunstnerens mulighet til å lage nye verk som igjen kan kopieres til privat bruk. Uten slik "ny-produksjon" vil kunstnerne i liten grad nyte godt av ordningen med individuelt privat kopieringsvederlag.

En samordning av FLB inn i kulturrådet vil kun gi effekt én gang, ved første års budsjettoverføring. Dersom en slik samordning likevel blir gjennomført mener Norske Dansekunstnere at andelen midler i prosjektstøtten og i gjenopptakelse- og spredningpotten til dans i Fond for Lyd og Bilde må overføres til kulturrådets "prosjektstøtte dans" og forvaltes av dette faguvalget, og ikke delegeres til andre desentraliserte ordninger som "Nye norsk scenekunstbruk".

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere:

- Fond for Lyd og Bilde har som en av tre tilskuddsforvaltere til dans bidratt til å sikre et mangfold i tildelinger, og en innlemming i kulturrådet vil kunne redusere et slikt mangfold.
- Det må vurderes juridisk om utvalgets forslag bryter med internasjonale forpliktelser i forhold til opphavsrettslige traktater
- Om endringen gjennomføres må "dansemidlene" i FLB gå til "Prosjektstøtte Dans" i kulturrådet, og ikke slik utvalget foreslår til "nye norsk scenekunstbruk".

5. Styrking av Fond for utøvende Kunstnere som tilskuddsforvalter.

NoDa er glad for at Løken-utvalget har sett FFUKs viktige rolle som separat tilskuddsforvalter. FFUK gir underskuddsstøtte til de utøvende kunstnerne i prosjektene og dette skiller fondet radikalt fra innretningen på tilskudd i Norsk Kulturråd og Fond for Lyd og Bilde. NoDa vil understreke fondets styrke som raskt og nært, fondet server kunstnerens behov og dette særpreget må opprettholdes. NoDa mener også fondets finansieringsordning og juridiske grunnlag må opprettholdes.

Konklusjon og anbefaling fra Norske Dansekunstnere:

- at fondets særpreg rettet mot utøvende kunstnere med rask og nær behandling opprettholdes.
- at en samordnet digital plattform med flere tilskuddsforvaltere legger til rette for at Fond for utøvende kunstnere fremstår tydelig og enkelt tilgjengelig for søkerne.
- at fondet opprettholdes som en separat tilskuddsforvalter rettet mot de kunstområdene fondet i dag forvalter støtte til.

6. Delegering av oppgaver.

Utvalget ønsker å desentralisere enkelte ordninger for å ivareta en "rask og nær" behandling for søkerne. For dansefeltet med svært få ordninger sentralt, er det viktig å vurdere om dette vil være hensiktsmessig.

Den kulturelle skolesekken - produksjonsmidler.

Både utvalget og departementet har gitt signaler om at kulturrådets ansvar for produksjonsstøtten til Den kulturelle skolesekken på scenekunstmrådet, kan delegeres til Norsk Scenekunstbruk.

NoDa viser til vår uttalelse forut for Scenekunstmeldingen:

"Dersom ansvaret for nyproduksjonsmidlene overføres fra Kulturrådet til Scenekunstbruket bør det stilles nye og andre krav til Scenekunstbrukets måte å forvalte de offentlige midlene på, enn det gjøres i dag. Norsk Scenekunstbruk må vise større åpenhet og gjennomsiktighet i forvaltningen.

NoDa mener det må opprettes et faglig utvalg som behandler søknader om produksjon, og det må være offentlige utlysninger av midlene. NoDa foreslår også at de kunstnerorganisasjonene som er representative på feltet, får forslagsrett til å foreslå representanter til fagutvalget.

Samtidig mener vi at representanter i slike fagutvalg ikke bør sitte for lenge av gangen (max 3 år), da utskifting sikrer mangfold i utøvelsen av kunstnerisk skjønn."

NoDa stiller seg undrende til utvalgets forslag om å delegere flere oppgaver fra Norsk kulturråd til Norsk Scenekunstbruk, slik som midler til historiske spel, o.a. da Scenekunstbruket nå er i en omorganiseringsfase hvor formål og forvaltningsområder ikke er kjent.

7. Forenkling av søknadsprosedyrer.

NoDa støtter forslaget om en felles nettportal og digital søknadsbehandling. Det er viktig at kunstnerne gis mulighet til selv å bestemme *hvilke* tilskuddsordninger og *hvilke fond* de ønsker å søke og at dette ivaretas ved en digital løsning.

Dette vil kunne gi en direkte kostnadsreducerende effekt for kunstnerne som i dag bruker uforholdsmessig mye ressurser knyttet direkte til søknadsinnlevering

Vi håper kulturdepartementet tar hensyn til Norske Dansekunstneres høringsuttalelse i det videre arbeidet. Det er viktig at regjeringens uttalte satsing på dansekunst som fremkommer i stortingsmelding 32 "Bak kulissene", gjennomføres.

Vennlig hilsen

Norske Dansekunstnere, forbundet for dansere, koreografer og pedagoger

Tone Øvrebø Johannessen

Forbundsleder

NORSKE

DANSEKUNSTNERE

Forbundet for dansere, koreografer og pedagoger

E-mail: noda@norskedansekunstnere.no

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo
Tlf: 21 02 71 80 Fax: 21 02 71 81
Internett: www.norskedansekunstnere.no